

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ЛУЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
Факультет початкової освіти та фізичної культури
Кафедра природничо-математичної, світоглядної освіти
та інформаційних технологій

**КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА»**

Луцьк
2026

УДК 342(042)

К 67

Рекомендовано до друку вченою радою факультету початкової освіти та фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради (протокол № 09 від 26 лютого 2026 р.)

Рецензенти:

Кравчук В. М., доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Марчук С. С., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри загальної педагогіки, психології та методики початкової освіти Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний інститут» Волинської обласної ради.

Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Основи конституційного права» / упоряд. А. І. Смолюк. Луцьк : Центр дизайну та друку, 2026. 140 с.

Опанування знань з тем, що входять до конспекту лекцій з навчальної дисципліни «Основи конституційного права», дозволить підвищити рівень правосвідомості здобувачів вищої освіти та виробити їх стійку позицію не бути байдужим до подій загальнодержавного та місцевого значення. Конспект буде корисним для здобувачів освіти, викладачів та для кожного без винятку члена суспільства.

УДК 342(042)

© Луцький педагогічний інститут, 2026

© А. І. Смолюк, упорядкування, 2026

ЗМІСТ

Передмова.....	4
Тема 1. Конституційне право України – провідна галузь національного права.....	5
Тема 2. Конституційний лад і його закріплення в Конституції України.....	13
Тема 3. Основи правового статусу людини і громадянина. Громадянство України	22
Тема 4. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні.....	39
Тема 5. Народне волевиявлення	56
Тема 6. Конституційно-правовий статус Верховної ради України.....	73
Тема 7. Президент України	89
Тема 8. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в Україні.....	103
Тема 9. Конституційні засади судової влади в Україні	113
Тема 10. Конституційні засади місцевого самоврядування	121
Список використаних джерел.....	135

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Література:

1. Конституція України. Науково-практ. коментар / редкол.: Р. О. Стефанчук та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Конст. Суд. України. Київ : К.І.С., 2024. 756 с.
2. Конституційне право : навч. посібник / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 584 с.
3. Конституційне право України : мультимедійний навч. посіб. / А. М. Колодій, Б. В. Калиновський, Н. В. Камінська та ін. Київ : НАВС, 2016. [Електронний ресурс]. URL: arm.navs.edu.ua.
4. Конституційне право України : підручник. 11-е видання: (присвячене 30-ій річниці заснування юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет») перероблене та доповнене. Ужгород : РІК-У, 2023. 538 с.
5. Конституційне право України : підручник / за заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Т. М. Слінько ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2020. 590 с.
6. Слінько Т.М. Конституційне право України: підручник. Київ : Право, 2021. 592 с.
7. Тертишник В. М. Конституція України. Науково-практичний коментар. Вид. 3-тє, доповн. і перероб. Київ : Алерта, 2024. 486 с.
8. Тертишник В. М. Права і свободи людини: підручник. Київ : Алерта, 2022. 432 с.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.02.2026).
2. Виборчий кодекс України : Закон України від 19.12.2019 № 396-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#n4127> (дата звернення: 01.02.2026).
3. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 № 55-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text> (дата звернення: 01.02.2026).
4. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (ІІІ) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 01.02.2026).
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, 4.11.1950 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 01.02.2026).
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Резолюція Генеральної Асамблеї ООН А/RES/2200 А (XXI) від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення:

01.02.2026).

7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, Резолюція Генеральної Асамблеї ООН А/RES/2200 А (XXI) від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата звернення: 01.02.2026).

8. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855> (дата звернення: 01.02.2026).

9. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.08.2011 № 3671-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

10. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19/conv#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

11. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

12. Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту соціальних, трудових та інших прав фізичних осіб, у тому числі під час воєнного стану, та спрощення обліку робочих місць для осіб з інвалідністю: Закон України від 18.10.2022 № 2682-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2682-20#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

13. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування у період дії воєнного стану: Закон України від 12.05.2022 № 2259 -IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2259-20#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

14. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 № 2235-III (зі змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

15. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 № № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

16. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014 № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

17. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

18. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04.04.1995 № 116/95-ВР. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%FO#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

19. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

20. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

21. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

22. Про основи національного спротиву: Закон України від 16.07.2021 № 1702-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

23. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2365-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

24. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності : Указ Президента від 10.06.1997 № 503/97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/503/97#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

25. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

26. Про проголошення незалежності України : Постанова Верховної Ради УРСР від 24.08.1991 № 1427-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1427-12#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

27. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України від 05.03.1998 № 183/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183/98-%D0%B2%D1%80/ed20230729#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

28. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 № 1861-VI (зі змін.) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

29. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

30. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11.07.2002 № 93-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93-15#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

31. Про статус народного депутата України: Закон України від 17.11.1992

№ 2790-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

32. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

33. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

34. Про Центральну виборчу комісію : Закон України від 30.06.2004 № 1932-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-15#Text> (дата звернення: 01.02.2026).

35. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15 жовтня 1985 року. URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 01.02.2026).

Навчальне видання

**КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА»**

Формат 60x84 1/16. Друк офсетний. Гарнітура Times.
Обсяг 7,94 ум.-друк. арк., 7,94 обл.-вид. арк.
Наклад 50 прим.

Фізична особа-підприємець СМОЛЮК Артем Іванович
«Центр дизайну і друку»
Вулиця 8-го Березня, 1, м. Луцьк, 43005
тел. +380997215302
E-mail: druko102@gmail.com